

الگوی تعاملات ارتباطی بین سلامت روان مادران با سبک فرزند پروری آنان

نرگس عطاران^۱، مهدی رضا سرافراز^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه شیراز، گروه روانشناسی بالینی، شیراز، ایران.

^۲ استادیار دانشگاه شیراز، گروه روانشناسی بالینی، شیراز، ایران.

چکیده

در خصوص نقش مادر و تأثیر آن بر فرزندان تاکنون تحقیقات زیادی به انجام رسیده است، اما کمتر به فشارهای مادر و مشکلاتش طی فرزند پروری پرداخته‌اند. این پژوهش به بررسی این موضوع می‌پردازد که مادر، در پی درگیر شدن در یک چرخه‌ی معیوب، چگونه از نقش مادری خود و پیام‌هایی که در این حین ارسال می‌دارد، اثر پذیرفته یا دچار فشار روانی می‌شود. روش پژوهش توصیفی از نوع تحقیقات همبستگی بود. بدین منظور ۱۶۸ نفر از مادران در محدوده سنی ۱۸ تا ۵۰ سال به پرسشنامه شیوه‌های فرزند پروری (PSI) و مقیاس افسردگی، اضطراب، استرس (DASS) پاسخ دادند. یافته‌ها پس از اعتبار سنجی با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج ضریب همبستگی نشان داد که از میان سبک‌های فرزند پروری (مقتدرانه، آزاد گذار و استبدادی)، فقط سبک فرزند پروری استبدادی با افسردگی، اضطراب و استرس مادر همبستگی مثبت معنی‌داری ($p < 0/01$) داشت. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون بیانگر آن بود که تنها سبک فرزند پروری استبدادی، پیش‌بینی کننده‌ی قوی برای تجربه‌ی حالات روانی منفی اضطراب، استرس و افسردگی در مادران بود. این پژوهش نشان داد که چرخه‌های انتقال پیام در خانواده نقش تعیین‌کننده‌ای در سلامت مادر دارد. یافته‌ها، بر اساس نظریات تبادل پیام/تعامل نگر، مورد بحث و تبیین قرار گرفته‌اند.

واژه‌های کلیدی: مشکلات تربیت فرزندان، فشار روانی، آسیب روانی، الگوی تعامل‌نگر خانواده، چرخه‌ی تعاملات مشکل‌دار.

مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی

دوره ۴، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۷، صفحات ۱۲-۱